

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9To/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718010398
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Farkaš
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8718010398.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Farkaša a sudcov JUDr. Emila Dubňanského a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., LL.M., MBA na verejnom zasadnutí konanom dňa 27.09.2023 v trestnej veci proti obž. A. B. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zákona účinného do 31.07.2013 a iné, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 4T/59/2018 zo dňa 08.12.2022 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolanie obžalovaného A. B..

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uznal obžalovaného A. B. vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zákona účinného do 31.07.2013 s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zákona účinného do 31.07.2013 a zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona, že

- v dobe od roku 2005 až do dňa 30.07.2013, kedy nastúpil do výkon trestu odňatia slobody, fyzicky napádal svoju manželku C. B. v spoločnej domácnosti v rodinnom dome v obci D., E. F. G. XXX/X, H. I., ponižoval ju, vulgárne jej nadával, telefonicky ju kontroloval v práci, fackoval ju, udieral po tele, kopal do nej, kričal na ňu a pokiaľ nevyhovela jeho požiadavkám, bránil jej v spánku, štipal ju, pohlavný styk si viackrát vynucoval proti jej vôli, nútil ju, aby sa zriekla svojej rodiny a oznámila to telefonicky svojej matke a následne nemohla udržiavať po dlhšiu dobu kontakt so svojou rodinou a po nástupe obžalovaného do výkonu trestu odňatia slobody poškodená odcestovala z tejto domácnosti do Českej republiky, kde mala svojich príbuzných.

Za to uložil obžalovanému podľa § 199 ods. 2 Tr. zákona, § 38 ods. 7 Tr. zákona, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvanásť rokov a podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zákona ho na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Poprad č. 4T/110/2010 z 15.10.2013, právoplatného dňa 15.10.2013, ktorým mu bol podľa § 276 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch/ rokov a 6 (šesť/ mesiacov, zrušil výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Poprad č. 5T/161/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov č. 2To/38/2014 z 22.01.2015, právoplatného 22.01.2015, ktorým mu bol podľa § 270 ods. 2, § 38 ods. 7, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem/ rokov ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Obžalovaný podal včas proti výroku o treste tohto rozsudku odvolanie. V písomných dôvodoch odvolania najskôr uviedol, že považuje napadnutý výrok rozsudku za nesprávny a uložený trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov za neprimerane prísny. Okresný súd pri svojom postupe pochybil, pretože podľa názoru

obžalovaného mal postupovať podľa § 281 ods. 1 Tr. poriadku s poukazom na ust. § 9 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku, prípadne aplikácia mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia v zmysle § 39 ods. 1 Trestného zákona. Navyše súhrnný trest bol uložený v nesprávnej výmere. Vytkol okresnému súdu, že napriek jeho návrhu a splneniu podmienok trestné stíhanie nezastavil, hoci tento jednoduchý právny prípad bol ukončený až po ôsmich rokoch, a pritom evidentne bez zavinenia obžalovaným. V tomto smere ani objektívne dôvody, na ktoré okresný súd v odôvodnení rozsudku poukázal, spôsobujúce dĺžku konania, nemôžu byť na ťarchu obžalovaného a súd sa s nimi mal dôsledne vypořadať. V tejto súvislosti obžalovaný poukázal na § 2 ods. 7, § 281ods. 1, § 9 ods. 1 písm. g/ Tr. poriadku a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru a ľudských právach. Ďalej poukázal na to, že predmetnú okolnosť, teda preukázateľne neprimeranú dĺžku predmetného trestného stíhania, bolo možné vyhodnotiť tiež ako okolnosť umožňujúcu mimoriadne zníženie trestu v zmysle ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona, avšak ani s touto skutočnosťou sa súd konajúci vo veci vôbec nezaoberal a žiadnym spôsobom sa s ňou v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal. S odkazom na § 34 ods. 4 a § 39 ods. 1 Tr. zákona poukázal obžalovaný na zásadu personality a zásadu individualizácie trestu, ktorej podstatou je povinnosť súdov pri určovaní druhu a výmery trestu prihliadať na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, osobné pomery páchatel'a a možnosť jeho sociálnej reintegrácie. V spojitosti s možnosťou aplikovať inštitút mimoriadneho zníženia trestu pod zákonom ustanovenú hranicu trestnej sadzby aj v prípade preukázanej neprimeranej dĺžky trestného stíhania odkázal aj na rozhodovacu prax českých súdov. Ako ďalší dôvod pre aplikáciu citovaného zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona a uloženie trestu odňatia slobody pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestu odňatia slobody uviedol obžalovaný to, že na hlavnom pojednávaní v predmetnej trestnej veci konanom dňa 10.11.2022 spravil vyhlásenie o vine a oľutoval svoje konanie, čo sa malo premietnuť aj do pripočítania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l/ Tr. zákona a následného mimoriadneho zníženia trestu. Pokračoval, že záver o primeranosti trestu je daný vtedy, ak sa opiera o rozumnú väzbu medzi legitímnym cieľom a zvoleným prostriedkom jeho realizácie, neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý, pričom pri požiadavke primeranosti trestu a jeho individualizácie má súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti a nie mechanicky postupovať pri rozhodovaní o treste. Nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov považuje s poukazom na uvedené právne relevantné skutočnosti a predovšetkým neprimeranú dĺžku tohto trestného vyššie stíhania, ktorého dĺžku žiadnym spôsobom nezavinil, za neprimerane prísny. V závere argumentoval k nesprávnej výmere uloženého súhrnného trestu 12tich rokov, čo odôvodnil tým, že vo veciach vedených Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 5T/184/2009 a 4T/110/2010 už právoplatne vykonal tresty odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov, resp. 3 rokov a 6 mesiacov, čo malo byť započítané do uloženého trestu a v dôsledku čoho mal byť následne trest vymieraný len vo výške 8 rokov. Navrhol zrušiť rozsudok v napadnutej časti, vrátiť vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie alternatívne zmeniť rozsudok v napadnutom výroku a rozhodnúť o zastavení trestného stíhania alebo uložiť trest mimoriadne znížený pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestu odňatia slobody, prípadne uložiť súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov.

Prokurátor sa vyjadril k tomuto odvolaniu obžalovaného a uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za správny a zákonný. Zdôraznil, že ani čl. 6 ods. 1 Dohovoru ani iné ustanovenie neupravuje ako sankciu, resp. nápravu za porušenie práva na spravodlivý proces povinnosť zastaviť trestné stíhanie. Pritom prokurátor považuje za nesporné, že neodôvodnené priesťahy spojené s neprimeranou dĺžkou konania sú zásahom do práv obvineného na spravodlivý proces, je to v rozpore so základnými zásadami trestného konania, avšak nezakladá to neprípustnosť trestného stíhania. V tejto spojitosti sú dôležité aj záujmy spoločnosti a ostatných subjektov trestného konania, záujmy verejnosti na spravodlivom potrestaní páchatel'ov tak, aby bol naplnený účel trestného konania. Zastavenie trestného konania by v tejto veci znamenalo navodenie beztrestnosti konania obvineného. Vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 Dohovoru argumentoval, že ho treba chápať ako pokyn signatárskym štátom organizovať svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva v Dohovore zakotvené boli rešpektované a ani Európsky súd pre ľudské práva v žiadnom zo svojich rozhodnutí nevyvodil ako následok porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zastavenie trestného stíhania. Navrhol zamietnuť odvolanie obžalovaného ako nedôvodné.

Na základe podaného odvolania krajský súd v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré týmto výrokom predchádzalo Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané,

prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Na základe preskúmania veci odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa dostatočne zistil všetky okolnosti zásadné pre rozhodnutie o treste v danej veci a následne na základe správnych právnych záverov uložil obžalovanému trest správneho druhu a výmery.

Súd prvého stupňa ukladal obžalovanému trest za spáchanie dvoch trestných činov, a to zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zákona účinného do 31.07.2013 s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zákona účinného do 31.07.2013 a zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona.

Trestná sadzba pri zločine podľa § 208 ods. 2 Tr. zákona účinného do 31.7.2013 je tri až osem rokov, trestná sadzby pri zločine podľa § 199 ods. 2 Tr. zákona je sedem až pätnásť rokov.

Vzhľadom na to, že bol ukladaný súhrnný trest § 42 ods. 1 Tr. zákona, teda podľa zásad určených pre ukládanie úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Tr. zákona, keďže išlo o dva trestné činy, z ktorých aspoň jeden bol zločinom, došlo k zákonnému zvýšeniu hornej hranice trestnej sadzby prísnejšie trestaného činu o 1/3, teda súd ukladal súhrnný trest v rozpätí trestnej sadzby od sedem do dvadsať rokov.

Totožne so súdom prvého stupňa odvolací súd konštatuje, že obžalovaný je v mieste bydliska hodnotený všeobecne, počas dlhodobého výkonu trestu odňatia slobody od roku 2013 nevyvstali okolnosti preukazujúce naplnenie účel trestu u neho. Doposiaľ bol obžalovaný 9 krát súdne trestaný pre rôznorodú trestnú činnosť, viackrát bol vo výkone trestu odňatia slobody, pôvodne ukladané tresty odňatia slobody s podmieneným odkladom neplnili svoj účel, preto bolo rozhodnuté o výkone nepodmienečných trestov odňatia slobody. Aj v čase rozhodovania súdu prvého stupňa bol obžalovaný vo výkone trestu odňatia slobody z troch rozhodnutí Okresného súdu Poprad, pričom v konaní č. 5T/184/2009 bol nariadený výkon trestu odňatia slobody v trvaní troch mesiacov a trest bol vykonaný od 30.07.2013 do 30.10.2013. Následne vykonával trest odňatia slobody z rozsudku Okresného súdu Poprad č. 4T/110/2010 v trvaní troch rokov a šesť mesiacov. Od 30.04.2017 vykonáva trest odňatia slobody vo výmere osem rokov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu Prešov č. 2To/38/2017, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Poprad č. 5T/161/2013. Trestnú činnosť obžalovaný páchal od roku 2005 až do roku 2013, pričom trestným rozkazom sp. zn. 5T/184/2009 mu Okresný súd Poprad dňa 08.01.2010 uložil trest odňatia slobody vo výmere troch mesiacov nepodmienečne, trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 21.04.2010 a po vydaní tohto trestného rozkazu a aj po jeho právoplatnosti obžalovaný naďalej páchal trestnú činnosť uvedenú vo výroku napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že pri rozhodovaní o druhu trestu a jeho výmere súdom prvého stupňa došlo k nesprávnemu hodnoteniu súbehu trestnej činnosti vo vzťahu k odsúdeniu Okresným súdom Poprad rozsudkom sp. zn. 4T/110/2010 zo dňa 15.10.2013, pretože tento súbeh bol prerušený vydaním trestného rozkazu vo veci, vo vzťahu ku ktorej bol ukladaný súhrnný trest. Toto pochybenie však odvolací súd z dôvodu absencie odvolania prokurátora nemohol napraviť, pretože by dostal obžalovaného do horšieho postavenia.

Pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu podľa názoru odvolacieho súdu rešpektoval súd prvého stupňa zákonným spôsobom všetky zásady ukládania trestov v zmysle § 34 Tr. zákona, náležite vzal do úvahy osobu obžalovaného, dobu páchania trestnej činnosti, závažnosť jeho konania, podmienky, ktoré mu poskytovalo prostredie pre páchanie tejto trestnej činnosti, obsah znaleckého posudku z odvetvia psychológie. Správne súd prvého stupňa vystihol, že ukončeniu trestnej činnosti obžalovaného v zásade napomohol nástup výkonu trestu odňatia slobody obžalovaným od 30.07.2013, ktorého výkon pretrvával až do rozhodnutia súdu. Následne súd prvého stupňa správne použil ustanovenie § 38 ods. 7 Trestného zákona a neprihliadol na priťažujúce okolnosti, ani na opakované spáchanie zločinu, čo by bolo vzhľadom na ukládanie súhrnného trestu neprimerane prísne. Vzhľadom na to odvolací súd považuje uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov, teda ani nie na úrovni polovice rozpätia trestnej sadzby za primeraný, spravodlivý a v súlade so zákonom. Trest odňatia slobody v tejto výmere je aj dostatočne prísny, druh a výmera trestu súčasne dostatočne rešpektuje zásady pre ukládanie trestov v zmysle § 34 ods. 4 Tr. zákona, primerane zohľadňuje spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Súčasne tento trest primerane zabezpečí účel trestu vyjadrený v § 34 ods. 1 Tr. zákona.

V spojitosti s odvolacou námietkou týkajúcou sa použitia § 39 ods. 1 Tr. zákona o mimoriadnom znížení trestu, podľa ktorého ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom, odvolací súd uvádza, že totožne so súdom prvého stupňa nenašiel dôvody pre jeho aplikáciu.

Odvolací súd v súvislosti s argumentáciou obžalovaného týkajúcou sa priameho a akoby automatického dopadu zistenej neprimeranej dĺžky trestného konania na uplatnenie § 39 ods. 1 Tr. zákona poukazuje na to, že právo neukladá ako všeobecnú povinnosť pri zistení neprimeranej dĺžky konania postupovať podľa uvedeného ustanovenia a trest znížiť, ale umožňuje túto okolnosť zohľadniť a s prihliadnutím na aj obžalovaným pomenovanú zásadu individualizácie trestu ako fakultatívny nástroj pri ukladaní trestu aplikovať. Napokon ani z obžalovaným zmienenej rozhodovacej praxe či už českých alebo slovenských všeobecných súdov, ústavného súdu, ale ani Európskeho súdu pre ľudské práva nevyplýva obligatornosť tohto postupu a zásahu do výšky trestu. A práve z dôvodu výsostne individuálneho posudzovania podmienok, dôvodov a možností pre uloženie trestu každému jednotlivému obžalovanému sa odvolací súd priklonil k záveru o správnosti výroku súdu prvého stupňa o treste uloženom obžalovanému. Ani obžalovaným vyššie uvedené dôvody procesného charakteru v spojení so všetkými ostatnými okolnosťami majúcimi dopad na výšku uloženého trestu v tomto prípade nemohli viesť a opodstatniť mimoriadne zníženie trestu u obžalovaného. Odvolací súd pri tejto príležitosti opakuje, že správne súd prvého stupňa využil zmierňovacie ustanovenie § 38 ods. 7 Tr. zákona u obžalovaného, kedy nielen že neprihliadol na priťažujúce okolnosti, ale ani na opätovné spáchanie zločinu, čo znamená, že pri ukladaní trestu sa zaoberal osobitými okolnosťami tejto veci v záujme toho, aby obžalovanému nebol uložený neprimerane prísny trest. Rovnako ako pri námietke neprimeranej dĺžky trestného konania musel odvolací súd argumentovať aj vo vzťahu k odvolacej námietke týkajúcej sa nepoužitia zmierňujúceho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona napriek vyhláseniu obžalovaného o vine a priznaní sa ku skutku v celom rozsahu, ktoré obžalovaný urobil na hlavnom pojednávaní dňa 10.11.2022, t.j. cca 4 roky po podaní obžaloby a už po vykonaní viacerých pojednávaní vo veci, na ktorých mal možnosť vyjadriť sa k veci a aj sa k veci vyjadril. Podobne ako vyššie je potrebné zdôrazniť, že jednak nejde o obligatorný postup pri výskyte tejto skutočnosti (analogicky ako pri schválenej dohode o uznaní viny a prijatí trestu) v konaní zo strany obžalovaného, jednak, opäť v intenciách zásady individualizácie rozhodovania o treste, v spojitosti so všetkými ostatnými skutočnosťami podstatnými pre uloženie trestu v tomto prípade nebolo možné u obžalovaného ani takúto okolnosť využiť pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1, resp. 2 Tr. zákona. Z rovnakých dôvod nebol opodstatnený ani návrh na zastavenie trestného stíhania podľa § 281 ods. 1 Tr. poriadku.

Napokon ohľadom odvolacej námietky o nesprávnej výmere súhrnného trestu s poukazom na predošlé odsúdenia a vykonané tresty odňatia slobody v dvoch iných trestných veciach odvolací súd uvádza, že výrokmi napadnutého rozsudku boli zrušené výroky o treste z rozsudku Okresného súdu Poprad č. 4T/110/2010 z 15.10.2013, právoplatného dňa 15.10.2013, ktorým mu bol podľa § 276 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov a 6 (šesť) mesiacov, zrušil výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Poprad č. 5T/161/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov č. 2To/38/2014 z 22.01.2015, právoplatného 22.01.2015, ktorým mu bol podľa § 270 ods. 2, § 38 ods. 7, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov. Teda nevyhnutným následkom bude započítanie doby strávenej vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody v každej z uvedených dvoch vecí podľa § 45 Tr. zákona, čo sa v konečnom dôsledku premietne do zníženia zvyšku teraz uloženého trestu (12 rokov), ktorý bude obžalovaný povinný vykonať, a ide práve o ten zvyšok, ktorý ako výsledný trest požadoval obžalovaný v odvolaní uložiť. V prostom číselnom vyjadrení tak zvyšok teraz uloženého trestu po započítaní uvedených dôb vyhovuje požiadavke obžalovaného.

Na základe doteraz uvedených dôvodov odvolací súd jednomyseľne rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Uznesenie bolo prijaté jednohlasne.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.